Clev/NY Radio AVD 1995-XI-14

VALIO ESTIJAI!

Štai, Rigoje angliškai leidžiamas BALTIC OBSERVER lapkričio 9 dienos laidoje pranešė gerą, visuomeninį teisingumą puoselėjančią žinią. Estija jau tiria abiejų okupantų, vokiečių ir sovietų, padarytus karo nusikaltimus okupacijos metu.

Iki šiol Lietuva ir kiti buvę okupuoti kraštai tyrinėjo ir teisė vien karą pralaimėjusios Vokietijos, tai yra tik vokiečių okupacijos metų karo nusikaltėlius. Tačiau 1994 gruodžio mėnesį pravestas Estijos karo nusikaltimų įstatymas skirtumo tarp karo laimėjusių sovietų nusikaltimų ir karą pralaimėjusių nacių skriaudų nedaro. "Mes traukiame atsakomybėn ir nacius ir komunistus", pareiškė Estijos parlamento narys Enn Tarto: "Okupacija yra okupacija!". Pats ponas Tarto žino apie ką kalba. Okupantas jį buvo areštavęs viso tris kartus. Jis net 14 savo gyvenimo metų praleido okupanto kalėjimuose. Kalėjime pirmu kartu atsidūrė teturėdams vos 18 metų amžiaus.

Šiuo metu Estijoje yra tiriamos penkios bylos, liečiančios 1949 metais sovietų įvykdytas deportacijas ir padarytus nusikaltimus prieš žmoniškumą bei karo nusikaltimus. Tikimasi, kad šių metų pabaigoje bylos bus atiduotos Estijos teismams. Yra šimtai žmonių, kurie privalėtų būti patraukti atsakomybėn už abiejų okupacijų metų padarytus nusikaltimus.

Estai pripažįsta, kad daugelio liūdininkų nebėra gyvųjų tarpe ir daug svarbių dokumentų buvo išgabenta į Rusiją. Taipogi, kai kurie žmonės bijo liūdyti. Estų tyrinėjimo įstaigoms bent viešai nebuvo grąsinama, tačiau kai kurie individai jau yra patyrę spaudimą su savo liūdijimais neišeiti į viešumą. Šį darbą remia estų Politinių kalinių sąjunga.

Estai taip pat teigia, kad yra svarbu parodyti pasauliui komunizmo bei sovietinės okupacijos pavojų. Visas pasaulis žino, kokie baisūs buvo naciai. Laikoma, kad komunizmas buvo dešimtimis kartų baisesnis už nacių terorą. Karą laimėję Vakarai nenori pripažinti, kad jų sąjungininkas buvo terorą naudojantis, totalitarinio režimo žvėris.

Neįžiūrint LDDP praeities bei dabartinės laikysenos buvusių okupacijų atžvilgiu, Lietuvai taip pat reikia panašaus į tą Estijoje priimtą įstatymą. Reikia drąsos ir tiesos abiejų okupacijų kolaborantus bei nusikaltėlius traukti atsakomybėn.

ANTANAS DUNDZILA